

Flora- en faunaonderzoek

Uitbreiding sportpark De Duffelt Leuth

Flora- en faunaonderzoek

Uitbreiding sportpark De Duffelt Leuth

Titel	Flora- en faunaonderzoek Uitbreiding sportpark De Duffelt Leuth
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Buro Boot Plesmanstraat 5 3900 AM Veenendaal
Datum	8 oktober 2013
Status	Concept

Bureau
Bleijerveld

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
mob 06-40559568
bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

www.ruimtevooradvies.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Opzet onderzoek	
1.3	Plangebied en ingreep	
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	Inleiding	
2.2	Flora- en faunawet	
2.3	Natuurbeschermingswet	
2.4	Ecologische hoofdstructuur	
2.5	Rode lijsten	
3	RESULTATEN	7
3.1	Gebiedsbeleid	
3.2	Veldonderzoek flora	
3.3	Veldonderzoek fauna	
4	CONCLUSIES	9

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Aan Pastoor van Tielstraat in Leuth (gem. Ubbergen) ligt sportpark De Duffelt. Het voornemen bestaat om het sportpark uit te breiden met één veld. Daarbij verdwijnt onder anderen een singel. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en het Structuurvisie.

Figuur 1. Leuth met globale ligging plangebied (cirkel).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde *quick scan* van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet.

Een *quick scan* betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De *quick scan* is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een *quick scan* geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreinbeheer en –beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Opzet onderzoek

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is zover mogelijk en nodig gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en de website van Waarneming. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruikgemaakt van diverse overheidswebsites. Op 7 oktober 2013 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

1.3 Plangebied en ingreep

Het sportpark ligt aan de rand van de bebouwde kom van Leuth en bestaat uit drie voetbalvelden in de vorm van een L. Rond het complex staat een losse essensingel met ondergroei van met name spaanse aak en meidoorn en in mindere mate vlier, roos en vogelkers. De bomen hebben een diameter van rond de dertig centimeter met uitschieters naar twintig en veertig centimeter. De hoofdstammen zijn relatief kort met een lengte van drie tot vijf meter. Ten zuiden en westen grenst het park aan reguliere landbouwpercelen die in gebruik zijn als mais- of grasland. Oppervlaktewater ontbreekt rond het sportpark. Langs de zuidoostzijde ligt een greppel die vermoedelijk alleen in natte tijden water voert.

Het voornemen bestaat om in de zuidwesthoek van het terrein een vierde sportveld aan het terrein toe te voegen. Het nieuwe sportveld is geprojecteerd op de aangrenzende agrarische percelen. Tussen het nieuwe veld en de bestaande velden ligt een stuk singel dat verplaatst wordt naar de buitenrand van het nieuwe veld. Het bestaande stuk singel verdwijnt. De ondergroei van dit stuk singel is recent grotendeels afgezet. In de singel staan op de hoek een container en een klein halfsteens schuurtje met golfplatendak. Het is niet bekend of het gebouwtje verdwijnt.

Figuur 2. Luchtfoto De Duffelt met in geel gemarkeerd de locatie van het nieuwe veld.

Figuur 3. Toekomstige situatie De Duffelt met het nieuwe veld (blauw).

Foto 1. Oostelijke deel van de te rooien singel.

Foto 2. Westelijke deel van de te rooien singel.

Foto 3. Schuurtje en container op de hoek van de singel.

Foto 4. Agrarisch perceel met locatie nieuwe veld.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventionie, Conventionie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

2.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I.

Verbodsbepalingen

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen.

In tabel 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

In tabel 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast.

In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,

2) er is geen alternatief,

3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Per 26 augustus 2009 is de beoordeling van ontheffingen en het gebruik van gedragscodes gewijzigd als gevolg van uitspraken van de Raad van State. Verder is de lijst uitgebreid van vogels waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn is het alleen nog mogelijk ontheffing te krijgen op grond van een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Ontheffing op basis van belang j ' de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling' van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten is niet meer mogelijk. Met betrekking tot de soortgroep vogels kan daarnaast ook geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van belang e 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'

Er is nadruk komen te liggen op het voorkomen van negatieve effecten. Bij ingrepen die negatieve effecten hebben zijn er twee mogelijkheden:

1. Mitigatie

Wanneer door toepassing van mitigerende maatregelen negatieve effecten kunnen worden voorkomen, is een ontheffing niet meer verplicht.

2. Ontheffing

Wanneer mitigatie niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd.

ontheffing

Bij de beoordeling dienen de volgende vragen in onderstaande volgorde te worden beantwoord:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

Tabel 2-soorten

Tabel 2-soorten worden getoetst aan de gunstige staat van instandhouding. Een gedragscode kan ook uitkomst bieden voor Tabel 2-soorten. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit. Daarbij moet worden aangetoond dat precies zo wordt gewerkt als de gedragscode aangeeft.

Vogels

Voor vogels is ontheffing alleen mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b) *
- Veiligheid van het luchtverkeer (c)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Tabel 3-soorten

Bijlage 1-soorten

Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 is ontheffing mogelijk op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn

Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 alleen ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

2.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermd Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

2.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3 RESULTATEN

3.1 Gebiedsbeleid

Het plangebied en de wijde omgeving maken deel uit van Nationaal Landschap Gelderse Poort. Op 500 meter ten westen van het terrein liggen onderdelen van de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000-gebied Gelderse Poort. Aangenomen is dat de ontwikkeling te kleinschalig is om van invloed te zijn op de karakteristiek van het Nationale Landschap, maar de beoordeling hiervan valt buiten het kader van dit onderzoek. Ten aanzien van de EHS en het Natura 2000-gebied is een negatief effect uit te sluiten. De schaal en het karakter van de ingreep en het toekomstige gebruik zijn te verwaarlozen in relatie tot de afstand tot de beschermde gebieden.

Figuur 4. Ligging plangebied (rood) t.o.v. EHS/Natura 2000 (groen).

3.2 Veldonderzoek flora

De vegetatie in het plangebied was kenmerkend voor stikstofrijke zomen langs bomen. Veel voorkomende soorten waren Fluitenkruid, Grote brandnetel, Kleefkruid en grote grassen als Kropaar. Met lage bedekking stonden er soorten als Gewone hennepnetel, Stinkende gouwe, Akkerkool, Gewone duivenkervel en Witte dovenetel. In de aangrenzende gras- en akkerpercelen kwamen vrijwel geen spontane vegetatie voor. Er zijn geen bedreigde of beschermde soorten gevonden en dezen zijn hier ook niet te verwachten.

3.3 Veldonderzoek fauna

Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden in meer of mindere mate beschermd door de Flora- en faunawet. Het plangebied is beperkt geschikt als leefgebied voor zoogdieren. Er zijn geen zoogdieren gezien, maar wel zijn sporen gevonden van Konijn en kleine knaagdieren in de vorm van respectievelijk graafsporen en hollen. Van de kleine zoogdieren zijn alleen algemene soorten van tabel 1 te verwachten, zoals Veldmuis, Rosse woelmuis, Gewone bosmuis of Bosspitsmuis. De strikter beschermde kleine zoogdieren komen niet in de regio voor of voor deze soorten ontbreekt geschikt leefgebied. Van grotere zoogdieren zijn geen verblijfplaatsen gevonden. Grotere soorten zoogdieren zijn alleen als passant te verwachten.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV HR). Verblijfplaatsen bevinden zich in bomen of kunstwerken, zoals gebouwen. Het schuurtje is zeer laag en alle wanden zijn enkel. Als verblijfplaats voor vleermuizen is het ongeschikt. De bomen in de singel zijn in principe voldoende dik om holten te bevatten, maar op grond van de geringe

leeftijd is de kans hierop klein. Een visuele inspectie van de bomen heeft geen evidente holten opgeleverd. Hieruit is geconcludeerd dat de bomen ongeschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het is waarschijnlijk dat lokale populaties vleermuizen langs de singel foerageren. Door het kappen van de singel zal het terrein tijdelijk minder aantrekkelijk zijn voor vleermuizen. Het effect hiervan is vanwege de beperkte schaal echter te verwaarlozen. Het is uit te sluiten dat de singel een rol speelt voor vliegroutes, omdat de bomen nergens op aansluiten.

Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd. Op en rond het terrein waren enkele gebruikelijke soorten van het landelijk gebied aanwezig, te weten Tjiftjaf, Merel, Koperwiek, Houtduif, Spreeuw en Koolmees. Als broedvogel zijn enkele algemene bos- en struweelsoorten te verwachten, zoals Tjiftjaf, Vink, Merel, Zanglijster, Ekster, Spotvogel en Winterkoning.

Van de soorten met vaste nestplaatsen zijn alleen in bomen nestelende soorten mogelijk, bijvoorbeeld roofvogels. Vanwege de openheid van de bomen en de singel, en de geringe hoogte van de bomen zijn vaste nestplaatsen niet te verwachten. In de bomen bleken ook geen grotere nesten voor te komen.

Amfibieën

Alle soorten amfibieën en reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. In de singel is één amfibie gevonden. Het betrof een eerstejaars Bruine kikker (tabel 1). Van het plangebied en de omgeving daarvan zijn weinig geschikt als leefgebied voor amfibieën. In de omgeving ontbreekt voortplantingshabitat. Binnen het plangebied is de singel geschikt als leefgebied voor algemene soorten van tabel 1 in de landfase, zoals Bruine kikker, Kleine watersalamander en Gewone pad. Strikter beschermde soorten zijn uit te sluiten. Voor reptielen vormt het plangebied en de omgeving daarvan geen geschikt leefgebied.

Vissen

In en rond het plangebied komt geen permanent oppervlaktewater voor. Een negatief effect op vissen in het algemeen is uitgesloten.

Ongewervelden

Het plangebied vertegenwoordigt geen belang voor beschermde soorten uit de overige soortgroepen. Een negatief effect op beschermde soorten uit de groep ongewervelden is uitgesloten.

4 CONCLUSIES

Gebiedsbescherming

Het plangebied maakt deel uit van Nationaal Landschap Gelderse Poort. Aangenomen is dat het project niet van invloed is op dit gebied, maar de beoordeling hiervan valt buiten het kader van dit onderzoek. In de omgeving van het plangebied liggen gebieden in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000-gebied Gelderse Poort. Op grond van de schaal van het project, het toekomstige gebruik van het terrein en de afstand tot de beschermde gebieden, is een negatief effect op voorhand uit te sluiten.

Flora

- Er zijn geen bedreigde of beschermde soorten gevonden. Het voorkomen van dergelijke soorten is uit te sluiten.

Fauna

- De ingreep kan een negatief effect hebben op tabel 1-soorten uit de groep zoogdieren en amfibieën. Voor dergelijke soorten geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen.
- Verblijfplaatsen van vleermuizen (tabel 3/bijlage IV HR) zijn in het plangebied uit te sluiten.
- Er is een negatief effect op foerageerroutes van vleermuizen te verwachten door het verdwijnen van de singel. Dit effect is van tijdelijke aard en vanwege de beperkte schaal te verwaarlozen.
- In de opgaande begroeiing en het schuurtje zijn broedsels van vogels zonder vaste nestplaatsen te verwachten.
- Het voorkomen van broedvogels met vaste nestplaatsen is uit te sluiten.
- Het plan is niet van invloed op strikter beschermde soorten zoogdieren, amfibieën, vissen en ongewervelden.

Uit het onderzoek komt naar voren dat het plan – wat de strikter beschermde soorten betreft – alleen op broedvogels zonder vaste nestplaats een negatief effect kan hebben. Het is verboden om broedsels van vogels te verstoren of te vernielen en om de dieren te doden. Daarom dienen de voorbereidende werkzaamheden (rooien van groen en eventuele sloop) buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd, dat wil zeggen buiten de periode half maart – half juli. Eerdere en latere nestgevallen zijn mogelijk. Het is veiliger om niet te werken in de periode half maart-half augustus. In de periode november-februari is de kans op verstoring van broedsels nihil.

